

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Jirmářové a soudců JUDr. Ivana Kratochvíla a Mgr. Evy Harmachové v právní věci

žalobce: **V** [redacted] **Š** [redacted] narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený JUDr. Lenkou Vincencovou, advokátkou
sídlem Vysoké Mýto, Javornického 138

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Praha 2, Vyšehradská 16
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42

o náhradu škody,

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 26. listopadu 2019, č.j. 19C 335/2015-247,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **s e** v napadeném zamítavém výroku II. o věci samé a ve výroku III. o náhradě nákladů řízení **p o t v r z u j e .**

- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 600 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem (výrokem I.) soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 4 500 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 1.2.2015 do zaplacení, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku. Co do žalobcem požadované částky 21 187 Kč s příslušenstvím žalobu zamítl (výrok II.) a žalobci uložil povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 1 674 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).
2. Ze spisu vyplývá, že soud I. stupně rozhodoval o nároku žalobce již podruhé. Prvním rozsudkem ze dne 17.5.2016, č.j. 19 C 335/2015 – 123, zamítl v plném rozsahu žalobu, kterou se žalobce domáhal po žalované s odkazem na zák.č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, náhrady majetkové škody ve výši 74 496 Kč s příslušenstvím (výrok I.) a dále náhrady nemajetkové újmy ve výši 3 500 000 Kč (výrok II.) z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího v jednání předsedy Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou. Výrokem III. uložil žalobci povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 600 Kč (výrok III.). Žalobce tvrdil, že mu předseda Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou znemožnil výkon funkce přisedícího ve funkčním období 2010 – 2014, neboť jej nevyzval ke složení slibu přisedících, čímž mu měla vzniknout jednak majetková újma spočívající v ušlém výdělků za výkon funkce přisedícího a jednak nemajetková újma spočívající ve snížení jeho cti a důstojnosti dané osouhlasením jeho osoby ze strany předsedy soudu. Soud I. stupně dospěl k závěru, že k nesprávnému úřednímu postupu předsedy soudu nedošlo, a že tudíž žalobci nárok na náhradu žádné z uplatněných škod nevznikl. V případě náhrady nemajetkové újmy navíc dospěl (s ohledem na vznesenou námitku promlčení ze strany žalované) k závěru, že nárok žalobce je promlčen. K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 22.11.2016, č.j. 21 Co 359/2016 – 152, rozsudek soudu I. stupně potvrdil (výrok I.) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II.). Ztotožnil se se soudem I. stupně, že v postupu předsedy Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou nelze spatřovat nesprávný úřední postup podle ust. § 13 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb., jakož i s posouzením námitky promlčení, kterou shledal shodně opodstatněnou. K dovolání žalobce Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 29.4.2019, č.j. 30 Cdo 1711/2017 – 170, rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22.11.2016, č.j. 21 Co 359/2016 – 152, a rozsudek soudu I. stupně ze dne 17.5.2016, č.j. 19 C 335/2015 – 123, zrušil v rozsahu, v jakém bylo rozhodnuto o nároku na náhradu majetkové újmy ve výši 74 496 Kč s příslušenstvím a v navazujících výrocích o náhradě nákladů řízení a věc v tomto rozsahu vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení. V ostatním bylo dovolání žalobce odmítnuto. Zaujal přitom právní názor, že ustanovení § 62 zákona o sodech a soudcích nedává předsedovi soudu jakýkoli prostor pro úvahu, zda složení slibu přisedícího umožní. Takže dovodil, že pokud v projednávané věci předseda soudu neumožnil žalobci složit slib, jedná se o porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu dle ust. § 13 odst. 1 zák.č. 82/1998 Sb.
3. Soud I. stupně poté, co předmětem řízení zůstal pouze nárok žalobce na náhradu majetkové škody a žalobce vzal následně částečně žalobu zpět, a to co do požadované majetkové újmy v rozsahu částky 48 809 Kč s příslušenstvím (rozdíl mezi původně požadovanou částkou 74 496 Kč a posléze požadovanou částkou ve výši 25 687 Kč), a ohledně této částky řízení

zastavil usnesením vyhlášeným při jednání dne 26.11.2019 (u něhož se účastníci vzdali práva podat odvolání a nežádali ani jeho písemné vyhotovení ani jeho doručení), vydal napadený rozsudek, jímž žalobě na náhradu majetkové škody zčásti vyhověl. Žalobci tak přiznal nárok na zaplacení částky 4 500 Kč spolu se zákonnými úroky z prodlení a ve zbytku požadované částky, tj. 21 187 Kč s příslušenstvím, žalobu jako nedůvodnou zamítl. Takto rozhodl poté, co konstatoval, že k samotné existenci odpovědnostního titulu se vyjadřoval již Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí č.j. 30 Cdo 1711/2017, který dospěl k závěru, že odpovědnost státu za škodu je v daném případě splněna, neboť předseda Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou tím, že neumožnil složit žalobci slib, porušil pravidla předepsaná právními normami pro počínání státního orgánu (postup v rozporu s ust. § 62 zákona o soudech a soudcích) a došlo tím k nesprávnému úřednímu postupu dle ust. § 13 odst. 1 zák.č. 82/1998 Sb. Soud I. stupně se dále zabýval jednotlivými dílčími nároky žalobce na náhradu škody, přičemž v případě nároku na náhradu ušlého výdělků za dobu výkonu funkce přisedícího, který žalobce požadoval uhradit ve výši 16 909 Kč s příslušenstvím, dospěl k závěru o jeho nedůvodnosti. Z provedeného dokazování zjistil, že pokud žalobce po celé funkční období (2010 – 2014) podnikal jako osoba samostatně výdělečně činná a nebyl nijak v této činnosti omezen, mohl by mu výdělek ujít pouze v případě, pokud by fyzicky vykonával funkci přisedícího a za jednotlivé dny by se tak nemohl své výdělečné činnosti věnovat. Dovodil, že v příjmové oblasti tak u žalobce nedošlo za předmětné období k žádnému poklesu jeho výdělků, který by byl v příčinné souvislosti s tvrzeným nesprávným úředním postupem.

4. Obdobné závěry učinil ohledně nároku na cestovné, jehož přiznání se žalobce domáhal ve výši 4 278 Kč, který shledal rovněž nedůvodným. I v tomto případě zaujal názor, že jde pouze o hypotetickou škodu, která žalobci nevznikla, neboť cestu z místa bydliště k Okresnímu soudu v Rychnově nad Kněžnou za účelem výkonu funkce přisedícího v rozhodné době žalobce fakticky nevykonal a náklady spojené se zapůjčením vozidla tak fakticky nevynaložil.
5. Za opodstatněný soud I. stupně shledal pouze nárok žalobce na paušální náhradu za výkon funkce přisedícího ve výši 4 500 Kč, a to za 30 dnů, po které by žalobce, nebýt nesprávného úředního postupu, mohl funkci přisedícího vykonávat a dostávat tak náhradu ve výši 150 Kč za 1 den přisedání u soudu (§ 5 vyhl.č. 44/1992 Sb., o náhradách za vykonávání funkce přisedícího). Konstatoval, že žalobce nebyl ustanoven do funkce v rozporu se zákonem a že v příčinné souvislosti s tímto nesprávným úředním postupem mu vznikla škoda v uvedené výši (požadované i žalobcem) která mu byla tímto přiznána.
6. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud I. stupně s odkazem na ust. § 142 odst. 2 o.s.ř., když přihlédl k převážnému úspěchu žalované v projednávané věci a žalobce zavázal k poměrné náhradě nákladů vynaložených žalovanou s přihlédnutím k ust. § 151 odst. 3 o.s.ř.
7. Proti tomuto rozsudku podal žalobce včasné odvolání, které směřovalo pouze proti zamítavému výroku II. o věci samé a závislému výroku III. o náhradě nákladů řízení. Uvedl v něm, že nesouhlasí se závěry soudu I. stupně o absenci příčinné souvislosti ve vztahu k jednotlivým dílčím nárokům na náhradu škody, neboť podle něj je pro výši náhrady ušlého zisku rozhodující to, jakého propěchu by se mu dostalo, nebýt nesprávného úředního postupu žalované, tedy o jaký prospěch tudíž žalobce v důsledku toho přišel. S odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 25 Cdo 1233/2006 a sp.zn. 25 Cdo 1702/2002 uvedl, že byl připraven složit slib přisedícího na tuto funkci, což mu však ze strany předsedy Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou bylo znemožněno. Tím mu vznikla majetková újma představovaná ztrátou majetkového přínosu, který mohl očekávat při obvyklém sledu událostí, nebýt škodné události. Byl-li zvolen za přisedícího rozhodnutím zastupitelstva města, mohl plnění dle vyhl.č. 44/1992 Sb. důvodně očekávat. Skutečnost, že žalobce po celé období 2010 – 2014 neomezeně podnikal a

podával daňová přiznání podle něho automaticky neznamená, že znemožněním funkci přísedícího vykonávat, mu současně neušel majetkový prospěch spojený s výkonem této funkce. Výkonu své podnikatelské činnosti se mohl po celé období věnovat mimo dobu, po kterou by vykonával funkci přísedícího a dosáhl by tak i při tomto výkonu funkce naprosto stejného zisku z podnikání, který vykázal. Takový závěr má žalobce za správný.

8. Žalobce dále vytkl soudu I. stupně, že do odůvodnění napadeného rozsudku uvedl nesprávná nesporná tvrzení účastníků, neboť žalobce neuplatnil v řízení náhradu škody ve výši 274 496 Kč, ani nepožadoval náhradu nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč, jak chybně uvedl soud I. stupně. Tyto nesprávné částky byly přitom uvedeny i v souvislosti s rozhodováním soudu I. stupně o náhradě nákladů řízení. Uvedené nesprávnosti vzbuzují pochybnosti, zda soud I. stupně skutečně rozhodoval o nákladech řízení v projednávané věci a nehovořil o věci jiné. Žalobce má proto z tohoto důvodu rozsudek za nepřezkoumatelný pro jeho nesrozumitelnost.
9. Podle žalobce soud I. stupně také pochybil, pokud neprovedl jeho účastnický výslech, přestože byl navrhován, neboť takový důkaz nelze mít za neekonomický ani nadbytečný, byl-li žalobce při jednání u soudu přítomen. Žalobce proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek v napadeném rozsahu změnil a žalobě vyhověl a přiznal mu právo na náhradu nákladů řízení.
10. Žalovaná se k odvolání nevyjádřila. Při jednání u odvolacího soudu navrhla, aby byl napadený rozsudek v napadených výrocích jako věcně správný potvrzen.
11. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání a v jeho mezích rozsudek soudu I. stupně, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a zák.č. 99/1963 Sb., dále jen „o.s.ř.“), a poté dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
12. Podle ust. § 1 odst. 1 zák.č. 82/1998 Sb., stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci.
13. Podle ust. § 2 téhož zákona, odpovědnosti za škodu podle tohoto zákona se nelze zprostit.
14. Podle ust. § 13 téhož zákona stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.
15. Podle ust. § 31 odst. 1,2 a 3 téhož zákona, náhrada škody zahrnuje takové náklady řízení, které byly poškozeným účelně vynaloženy na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí nebo na nápravu nesprávného úředního postupu (odst. 1). Náhradu nákladů řízení může poškozený uplatnit jen tehdy, jestliže neměl možnost učinit tak v průběhu řízení na základě procesních předpisů, anebo jestliže mu náhrada nákladů takto již nebyla přiznána (odst. 2). Náklady zastoupení jsou součástí nákladů řízení. Zahrnují účelně vynaložené hotové výdaje a odměnu za zastupování. Výše této odměny se určí podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (odst. 3). Poškozený nemá právo na náhradu nákladů zastoupení, které vznikly v souvislosti s projednáváním uplatněného nároku u příslušného úřadu (odst. 4).
16. Odvolací soud se v projednávané věci ztotožňuje se soudem I. stupně, a to jak s jeho skutkovými zjištěními, která učinil z provedených důkazů ve vztahu k jednotlivým žalobcem uplatněným nárokům, tak i s jeho závěry právními.

17. Soud I. stupně, vázán při projednávání nároků žalobce na náhradu škody dle zák.č. 82/1998 Sb., závazným právním názorem dovolacího soudu (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.4.2019, č.j. 30 Cdo 1711/2017 – 170), dospěl ke správnému závěru, že v posuzovaném jednání předsedy Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou, který žalobci znemožnil složit slib na funkci přísedícího pro funkční období 2010 – 2014 (tedy postupoval v rozporu s § 62 zákona o soudech a soudcích), lze spatřovat nesprávný úřední postup dle § 13 citovaného zákona, za který lze žalobci přiznat odpovídající odškodnění.
18. Jak vyplývá z obsahu spisu, žalobce se podanou žalobou nejprve domáhal náhrady jak materiální újmy, a to v celkové výši původně 74 496 Kč (nikoli tedy ve výši 274 496 Kč, jak soud I. stupně, zjevně omylem, uvedl v odůvodnění napadeného rozsudku), později, po částečném zpětvzetí žaloby žalobcem, náhrady této škody v celkové výši 25 687 Kč, sestávající z částky 16 909 Kč požadované žalobcem z titulu ušlého výděлку za dobu výkonu funkce přísedícího, z částky 4 500 Kč jakožto paušální náhrady za výkon funkce v délce 30 dnů ve výši 150 Kč za 1 den a dále z částky 4 278 Kč představující náhradu cestovného motorovým vozidlem, tak náhrady nemajetkové újmy ve výši 3 500 000 Kč. Po vydání rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29.4.2019, č.j. 30 Cdo 1711/2017 – 170, a po částečném zpětvzetí žaloby, jak bylo výše uvedeno, zůstal předmětem řízení pouze nárok žalobce na náhradu majetkové škody ve výši 25 687 Kč, o níž soud I. stupně rozhodoval.
19. Soud I. stupně postupoval správně, když neshledal nárok žalobce na náhradu ušlého výděлку ani náhradu cestovného v celkové výši 21 187 Kč s příslušenstvím opodstatněným. Odvolací soud zcela sdílí jeho názor, že s ohledem na obsah spisu a zjištění učiněná z provedeného dokazování, v případě obou těchto nároků absentuje jak existence samotného ušlého výděлку (zisku) a škody v podobě cestovného, tak i příčinná souvislost mezi prokázaným nesprávným úředním postupem a vznikem škody či ušlého zisku. V řízení bylo totiž postaveno na jisto (a toto žalobce dokonce ani nezpochybňoval), že po celé funkční období 2010 – 2014 žalobce vykonával svou podnikatelskou činnost, v jejím výkonu nebyl nijak v souvislosti s prokázaným nesprávným úředním postupem finančně ani časově omezován tím, že by vykonával funkci přísedícího a že by musel konat cesty z místa bydliště do sídla Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou a zpět a tyto cesty financovat. V jeho příjmové oblasti tak zjevně nedošlo k žádnému poklesu, a logicky tak ani nemohlo dojít ke vzniku ušlého výděлку (či zisku) v příčinné souvislosti s tím, že funkci přísedícího pro nesprávný úřední postup předsedy soudu nemohl vykonávat. Jediné, co mohl žalobce v důsledku znemožnění výkonu funkce přísedícího důvodně očekávat, je jeho příjem v podobě paušální náhrady za výkon funkce (dle vyhl.č. 44/1992 Sb.), která mu byla správně soudem I. stupně v částce 4 500 Kč přiznána (viz výrok I. napadeného rozsudku), ve shodě s tím, jak ji žalobce požadoval.
20. Závěr soudu I. stupně, že žalobci jiná žádná škoda, a to v podobě náhrady cestovného, ani ušlý zisk (ušlý výdělek) nevznikly, je proto správný a odpovídající všem zjištěným skutečnostem. Uvedený závěr přitom není ani v rozporu s judikaturou, na kterou žalobce odkázal v podaném odvolání, navíc tato rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 25 Cdo 1233/2006 a 25 Cdo 1702/2002 nejsou ani na projednávanou věc aplikovatelná, a to pro zcela odlišnou skutkovou situaci. V dalších podrobnostech odvolací soud pro stručnost odkazuje na přílehlavé odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se ztotožňuje.
21. Námitka žalobce, že soud I. stupně uvedl v odůvodnění rozsudku nesprávně, že žalobce uplatnil v řízení náhradu škody ve výši 274 496 Kč, ačkoliv správně mělo být 74 496 Kč, je sice důvodná, nicméně šlo zjevně pouze o písařský překlep, který neměl žádný vliv na jinak správné rozhodnutí jak ve věci samé, tak i ohledně rozhodnutí o nákladech řízení. Soud I. stupně při rozhodování o nákladech řízení správně porovnával úspěch a neúspěch obou účastníků a správně též zohlednil,

že žalobce se domáhal jak škody materiální, tak i nemajetkové, přičemž vycházel i z tomu odpovídajících tarifních hodnot těchto nároků, tj. u náhrady materiální škody ve výši 74 496 Kč (dle § 8 odst. 1, § 7 bod 5. Vyhl.č. 177/1996 Sb.) a u imateriální újmy ve výši 50 000 Kč (dle ust. § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 bod 5. vyhl.č. 177/1996 Sb.).

22. Za nedůvodnou má odvolací soud námitku žalobce, že soud I. stupně pochybil, pokud neprovedl jeho účastnický výslech, ačkoliv byl navrhován, neboť i odvolací soud je názoru, že tento výslech byl za daného stavu věci (ve vztahu k žalobcem projednávané materiální újmy) nadbytečný, neboť by zjevně nemohl na skutkovém ani právním posouzení věci, s ohledem na výše učiněné závěry, v tomto rozsahu ničeho změnit.
23. Z uvedeného vyplývá, že závěr soudu I. stupně, že podmínky pro vznik odpovědnosti státu za škodu u nároků žalobce na náhradu materiální škody v podobě dvou zbývajících nároků, tj. nároku na náhradu ušlého výdělku a na náhradu cestovného, neboť i když byla splněna podmínka vzniku odpovědnosti v podobě existence nesprávného úředního postupu, nebyly splněny další předpoklady, a to existence příčinné souvislosti a také samotný vznik ušlého výdělku a výdajů za cestovné, jak žalobce tvrdil. Za stavu, kdy pro zamítavé stanovisko postačuje nesplnění i jen jednoho z předpokladů odpovědnosti, je zřejmé, že těmto shora uvedeným nárokům žalobce na náhradu škody nemohlo být vyhověno.
24. Ze všech výše uvedených důvodů shledal proto odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v napadeném zamítavém výroku II. věcně správným, takže jej podle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil, včetně správného výroku III. o nákladech řízení.
25. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř., když procesně úspěšně žalované byla přiznána náhrada nákladů v paušální výši 600 Kč, a to za dva úkony – příprava na jednání u odvolacího soudu a účast na jednání u odvolacího soudu podle ust. § 1 a § 2 vyhl.č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu.
26. Ve vyhovujícím výroku I. zůstal rozsudek soudu I. stupně odvoláním nedotčen a nabyl v tomto rozsahu samostatně právní moci (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e n í** dovolání přípustné.

Praha 30. září 2020

JUDr. Jana Jirmářová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.